Színházi jegyzet:

Ne csak úgy, mint Pesten!

Sokkal könnyebb a jóhírnevet elveszíteni, mint megszerezni vagy plane visszaszerezni. Az Országos Rendező Iroda erőfeszítései, amelyekkel vissza igyekszik szerezni a korábbi években vidéken elveszített jóhírét, tiszteletet érdemelnek. Nem is sikertelenek ezek az erőfeszítések. Nem számítva most a kedvelt furfangos bajnokságokat, a veszprémi szabadtéri színpadon nváron bemutatott, „Tegnap asszony, ma menyasszony" című igen színvonalas műsor bizonyítja: jó úton járnak. Értető érdeklődés előzte hát meg hétfőn este a veszprémi színházban új műsorukat, a „Csakúgy mint Pesten" címűt.

Kiváló, népszerű művészgárdát sorakoztatott fel az ORI a veszprémi színpadon: Barna Erzsit, Csala Zsuzsát, Csákányi Lászlót, Horváth Tivadart, Latabár Árpádot, Palotás Tibort, Sennyei Verát, Szuhai Balázst. Hogy lehet, hogy a vártnál mégis hűvösebb fogadtatásban részesültek? Talán régi rossz „hagyományokat" folytatva félvállról vették a vidéki, „mucsai" közönséget?

Igen, volt ilyen érzésünk is. A rosszul összeilleszteti kulisszák résein át jól láttuk, amint a fellépésre váró színészek szórakoztak, táncoltak a színfalak mögött a táncdalok idején. Nem volt nehéz következtetnünk, miért érkezik kifulladva színpadra az énekesnő, miért csúszik el a hangja, miért „fog" hamisat.

De ez csak az egyik ok. Tény, hogy maga az összekötő szöveg sem volt túl szellemes. (A prózát Róna Tibor, a verseket Lovászi Márton írta.) Még ha új formában tálalják is, nehéz új szikrát — a nevetés szikráját — csiholni az évek hosszú során át elkoptatott ötletekből. Márpedig úgy éreztük, hogy a műsor összeállítói „élettapasztalataikat" nem az életből, hanem a pesti esztrádszínpadok szellemesség-törmelékéből merítették.

Ha figyelték a vendégszereplők és a rendező a taps erősségét, levonhatták a tanulságot: az a jó, az arat sikert, ami nemcsak szórakoztat, hanem tanít, nevel, valamiért vagy valami ellen hadakozik is. Tévedés ne essék, nem várunk egy esztrádműsortól komoly és magas eszmei mondanivalót, nem akarjuk a málnaszörp szeszfokát lemérni. De nem véletlen, hogy az est fénypontja Horváth Tivadar száma volt amelyben a jampeckedés egy válfaját vagy gyökerét, az idegenmajmolást, az olasz divat utánzását csúfolta ki.

Tagadhatatlan, hogy voltak a előadásnak erényei. Dicséretet érdemel például a műsor műfajbeli árnyaltsága. A francia sanzontól a burleszkig a környő műfaj minden színárnyalatát felfedezhettük. Sennyei Vera, Csala Zsuzsa, Csákányi László, Palotás Tibor méltán kaptak tapsot. Hiányoltuk, hogy nem a népszerű Hajdu Júlia ült a zongoránál.

A fiatal Szuhai Balázs kiváló paródistának mutatkozott be. Kár, hogy nem jellemzi művészi mértéktartás: túlfeszítette a húrt, erőltette a tapsot, ki akart használni minden kis siker-forgácsot; akkor is „provokálta" a közönséget, amikor pedig már elcsitult a vastaps. Horváth Tivadar sokkal kiválóbb előadóművész, mint konferanszié. Pongyola mondatfűzésének göröngyei között élcei elsikkadtak, bombái nem robbantak.

Az ORI — bár a címben jelzett szándéka kétségkívül ez volt — nem vette számításba azt a tényt, hogy a rádió és televízió nemcsak, hogy elmossa az igénybeli különbséget főváros és vidék között, de egyenesen élesebbé csiszolja, fejleszti az igényességet, a bíráló, kritikus szellemet. Például, ha rossz a kabaréműsor, a nézőtéren ülve legfeljebb elnyomjuk az ásítást s még tapsolunk is; viszont a rádió mellett, pizsamában, kényelmes ágyban heverészve szemtelen udvariatlansággal, minden gátlás nélkül — elalszunk.

Nem hisszük, hogy ez a műsor ilyen előadásban a pesti közönség előtt túl nagy sikert aratott volna. Ám, ha mégis így lenne, akkor ezzel a jótanáccsal kell búcsúztatnunk a Veszprémben járt együttest: Vidéken ne csak úgy, mint Pesten — jobban, érdekesebben szórakoztassanak!

(Koncz)

A „Háry János" Sümegen

A napokban mutatta be Sümegen az Ady Endre Általános Iskola Kodály Zoltán halhatatlan daljátékát, a Háry Jánost.

A szerző elsősorban felnőttek előadására szánta daljátékát. Az iskola egész testületének összefogása, az úttörők nagyfokú szervezettsége és példamutató fegyelme azonban lehetővé tette, hogy az ő előadásukban is sikert arasson.

Varga Ernő nyolcadik osztályos úttörő, Háry János alakítója, játékának minden mozzanata nagy magabiztosságról, hozzáértésről tett bizonyságot. Vizi Mária ugyancsak nyolcadikos úttörő az Örzse szerepében egész előadás alatt kívívta a nézők tetszését.

Derényi Dóra, Mária Lujza szerepét alakította nagy sikerrel. Alakítása szinte túlnőtt egy általános iskolás tanulótól várható teljesítményen. Vágvölgyi László Ebelasztin báró szerepében minden helyzetben feltalálta magát; ügyes mozgásával és hanghordozásával szerezte meg a nézők elismerését. Minden dicséretet elmondhatunk Jankó Mária, Nyírő Tamás, Fazekas Tamás, Szűcs László, Dénes István szereplésére is. Ezenkívül dicséret illeti a tömegszereplőket, magyar huszárokat, francia katonákat, gránátosokat, udvarhölgyeket, rutén lányokat is.

Pintér Lászlóné igazgató és Egerszegi Ferenc igazgató helyettes szervezése és irányítása mellett a tantestület teljes egésze részt vett a munkában. Külön is meg kell említenünk Zöld Ádámné lelkes rendezését, Szabó Sarolta nagy tetszést aratott színpadi díszleteit és nem utolsó sorban Horváth László zenetanár fáradságos munkáját az énekkar, valamint a földművesszövetkezet zenekarának felkészítésében. De a rendezés sikerében ott van a szülők áldozatkészsége és lelkes munkája is, amellyel a jelmezek előállításán fáradoztak.

Az Ady Endre Általános Iskola munkája példa lehet megyénk többi nagyobb iskolája előtt is.

(Forintos József)

Századek nevelője: a könyv

Népünk élete egyre gazdagabbá, tartalmasabbá válik, s olyan új vonások jelentkeznek, amelyek mutatják, hogy milyen változások mentek végbe az emberek magatartásában, gondolkodásában. Öreg és fiatal nemcsak jobban akar élni munkája eredményeként, hanem érteni is akarja, mit miért csinál. S ezért olvas, tanul. Ma már természetes, hogy az iskola padjaiba munkától megtört, idős emberek ülnek tanulni; hogy a mozi és színháztermek megtelnek; hogy szinte minden lakásban ott a rádió és egyre több házban a televízió. Az újságolvasás mindennapi igénnyé vált. De épp olyan természetes az is, hogy üzemi munkások és falusi parasztok egyre nagyobb számban keresik fel a könyvtárakat, kérik a szépirodalmat is.

E megnövekedett kultúrélhséget vannak hivatva kielégíteni könyvtáraink is, melyek hivatása nemcsak a könyvkölcsönzés, hanem a tömegnevelés is. Az utóbbi évek folyamán egyre inkább valóság pártunk azon megállapítása, hogy népünk „olvasó néppé" lett. Ezt nagymértékben elősegítette, hogy megfelelő anyagi áldozattal széles könyvtárhálózatot hoztunk létre, s ma nincsen megyénkben olyan üzem vagy község, ahol ne lenne könyvtár. Kétszáz üzemi könyvtárban több mint százezer kötet könyv található, s a községi és városi könyvtárak könyvállománya is hasonló mennyiségben áll az olvasók rendelkezésére. A községekben 0.3 könyvtári könyv jut egy főre, ami nem csekélység.

Könyvtáraink tömegkönyvtárakká váltak, a könyv pedig közkinccsé. A munkás, a dolgozó paraszt, az értelmiségi vagy a tudományos kutató megtalálhatja az őt érdeklő könyvet, hozzájuthat bármilyen szakirodalomhoz, tudományos műhöz. A lakosság él is ezzel a lehetőséggel. A múlt esztendő II. és III. negyedévében az üzemi könyvtárakból több mint tízezer olvasó 80 ezer könyvet kölcsönzött, s ennek tíz százaléka műszaki és ismeretterjesztő mű volt. A községi könyvtárakból 1960. III. negyedévében közel 50 ezer könyvet vettek ki.

Örvendetesen javult a falusi olvasómozgalom a múlt esztendőben. A könyvtárosok felvilágosító munkája, a könyvankétok, a városokból kijáró irodalmi színpadok lelkes munkája eredményeként az olvasók száma községenként átlagosan eléri a 115.8 főt. Hogy a könyv nálunk, az egyszerű ember életében milyen fontos szerepet tölt be, néhány község példája mutatja. Öcs község 510 lakosának huszonöt százaléka, Aszófő lakosainak negyvenöt, Balatonudvari lakosainak harminchárom, Barnag lakosainak pedig negyvenkét százaléka rendszeres olvasó. Hasonló a helyzet a megye számos községében.

Ezek a számok akkor mutatják igazán a fejlődést, ha figyelembe vesszük, hogy másfél évtizeddel ezelőtt ezrével voltak a megyében írástudatlanok. Az analfabétizmust nemcsak megszüntettük, hanem az egyszerű embereket hozzászoktattuk a rendszeres olvasáshoz. Pártunk kultúrpolitikájának eredményeként az olvasás ma már életszükségletté vált.

A jó könyv megszerzésének lehetősége és megszeretése egyre inkább csökkenti a ponyvairodalom olvasását. A könyvtárakra vár a feladat, hogy a klasszikus és mai irodalom népszerűsítésével tejesen kiszorítsák ezeket.

Az olvasók táborának növelésében azonban még bőven van tennivaló. Jobban, tervszerűbben kell kihasználni a könyvek iránt megnőtt érdeklődést, a téli hónapokat s nem utolsó sorban azt a hatalmas lehetőséget, amelyet a mezőgazdaság szocialista útra lépése teremtett. Bár igaz, hogy az olvasók száma rohamosan nő, s a könyvtárak munkája szervezettebbé vált, mégsem kielégítő kapcsolatuk a termeléssel, a mindennapi élettel, s az ismeretterjesztő munkával. A könyvtárosok jelentős része csak általános könyvismertetést végez, s nem vizsgálja céltudatosan, hogyan lehetne hasznosítani a könyvet a helyi nevelési vagy gazdasági feladatok megoldásában.

Mindenki tudja, hogy egy-egy helyesen megválasztott könyv olvasása milyen hatással lehet nemcsak az ifjúság jellemének kialakítására, hanem a felnőttek gondolkodásának, magatartásának megváltoztatására is. Különös jelentőséggel bír e tény napjainkban, amikor hősi erőfeszítéssel formáljuk új életünket, s ezzel együtt-jüleg az embereket is.

A könyvtár egyik fontos szerepe — segítséget nyújtani az emberek világnézetének megváltoztatásához. Az üzemekben és községekben évente tucatjával vannak igen hasznos, népszerű ismeretterjesztő előadások. A könyvtáros egy-egy jól megválasztott könyv ajánlásával nagy segítséget nyújthat az előadásokon elhangzottak megértéséhez.

Hazánk népe a szocializmust építi, s ez megköveteli a dolgozók szakmai és általános műveltségének állandó emelését. A könyvtár itt is nélkülözhetetlen. A legkorszerűbb technikai eljárásokról, termelési módszerekről szóló könyveknek el kell jutniok nemcsak a műszaki szakemberekhez, hanem a szakmunkásokhoz is. A könyvtáros feladata ezekről gyorsan áttekinthető bibliográfiát készíteni. Csak így válik a könyvtár az irodalom holt tárházából a szocialista kultúra fejlesztőjévé.

A dolgozó parasztság a nagyüzemi gazdálkodás útjára lépett, de még nem érti eléggé ennek lényegét, még nem tud eléggé nagyüzemi módon gazdálkodni. A jó szakkönyv itt is segítséget nyújthat. Több és könnyen érthető mezőgazdasági szakkönyvet kell megjelentetni, a termelőszövetkezet vezetőségével való együttműködés alapján. Növelni kell a könyvtárban a mezőgazdasági szakkönyvek számát. A jelenlegi községi könyvállománynak mintegy hat százaléka szakkönyv, de még ezt is kevesen forgatják. 1960. III. negyedévében kölcsönzött könyveknek csak 2,8 százaléka volt ilyen szakkönyv. E helyzet megváltoztatása a könyvtáros és a községek állami és gazdasági vezetőinek együttes feladata kell, hogy legyen.

A könyvtár akkor tölti be jól a feladatát, ha a területük minden lakosának s a szakembereknek segítséget nyújt és tud nyújtani művelődésükhöz, szórakozásukhoz s napi munkájuk végzéséhez. Éppen ezért a könyvtáros nemcsak a jó könyvek kölcsönzője, hanem egyúttal leglelkesebb olvasója és propagandistája is kell, hogy legyen.

Az olvasók táborának növelése azonban nemcsak a könyvtáros, hanem a tanácsok, valamint az üzemek és községek gazdasági vezetőinek is feladata. A szépen berendezett könyvtár, az állandóan növelt könyvállomány, tiszta, barátságos olvasóterem nagyban hozzájárul a könyv megszerettetéséhez.

S. Z.

Szakszervezeti élet

Egy üzemi társadalombiztosítási tanácsról

A Péti Nitrogénművek Szakszervezeti Bizottsága mellett működő társadalombiztosítási tanács héttagú. Minden munkát a tanács alá rendelt albizottságok végeznek.

Az egészségügyi albizottság tagjai az üzemorvossal karöltve tavaly májusban, augusztusban, novemberben üzemegészségügyi ellenőrzéseket végeztek. *Megállapították, hogy az előző évekhez viszonyítva javulás mutatkozik.* Az üzemek vezetői az időszakos orvosi vizsgálatokra elküldik a dolgozókat, stb. A bizottság előadássorozatot szervezett, amelyen sokan vettek részt. Külön előadást tartottak a mozgásszervi elváltozásokról, az emésztőszervi megbetegedésekről, az alkoholizmus veszélyéről. *Az idén már egészségügyi filmeket is szeretnének vetíteni. Úgy gondolják, ezzel emelkedne a látogatók, érdeklődők száma.* Elsősegélynyújtó tanfolyamot szerveztek, amelyen minden üzemből két-két dolgozó vett részt. Bizonyítványt is kaptak. Nevüket az üzemben feltűnő helyen kifüggesztették.

Kifogásolták viszont a műszerész I. műhely levegőjét. *Szükségesnek tartják ventillátor felszerelését.* A fürdők, öltözők zsúfoltak, nem eléggé tiszták, a lábráncsokat nem tartják karban.

Az üdültetési albizottság tevékenysége számokban is mérhető. *Tavaly 140 üdülőjegyet kaptak,* s ebből 107-et felhasználtak. A többi jegyre nem tartottak igényt, mert télen még nem szívesen üdülnek az üzemek munkásai. A balatonkenesei vállalati üdülőben 160, a SZOT üdülőiben tizenhat gyermek nyaralt.

Az üdültetési albizottság az idén elkészíti az éves üdültetési tervet. A terv összeállításánál elsősorban azok jönnek számításba, akik a pihenésre legjobban rászorulnak, s akik még nem részesültek szakszervezeti üdültetésben.

A segélyezési albizottság egy esztendő alatt *112 800 forintot fizetett ki a vállalati segélykeretből. Ezenkívül 12 800 forint rendkívüli szakszervezeti segély került kiosztásra.*

Hasonlóan eredményesen dolgozik a beteglátogatási, nyugdíjügyi (ezt a bizottságot 1960-ban a szakszervezetek megyei tanácsa dícséretben részesítette), az ellenőrzési albizottság.

Irók a parasztok találkozója

Írók és termelőszövetkezeti parasztok *találkozóját rendezi meg február 5-én a Veszprémi Irodalmi Klub* (SZMT Kisfaludy Kultúrotthon) a népfronttal karöltve.

A találkozón megjelenik *Urbán Ernő, Kónya Lajos, Sipos Gyula, Cserhát József, Vágvölgyi László* és *Szabó Béla.* Az Irodalmi Klub a találkozó megrendezésével azt a célt tűzte ki, hogy *az írók helyszínen tanulmányozzák a termelőszövetkezeti parasztok életét, másrészt a tagság ismerkedjék a mai magyar irodalommal és annak néhány képviselőjével.*

Az egésznapos rendezvény alkalmas lesz arra, hogy személyes barátságok szövődjenek a lélek mérnökei és a föld megművelői között.

A klub későbbi terve, hogy ilyen találkozókat ipari üzemekben is szervez.

Trösztbizottsági ülés

Január 25-én területi bizottsági ülést tart a Középdunántúli Trösztbizottság. A napirendi pontok a következők:

A trösztön termelési csoport vezetője, Lugosi György az 1960-as gazdasági év tapasztalatairól, *az idei év versenyfeladatairól ad tájékoztatót.* Czintula László kerületi bányaműszaki felügyelő jelentése alapján értékelik a trösztön munkavédelmi tennivalóit, a felügyelőség javaslatot tesz, hogy az idén milyen feladatok megoldását tartja a legfontosabbnak. Megvitatják az Úrkúti Mangánércbánya Szakszervezeti Bizottságának tevékenységét. Elsősorban azt, hogy *a vidékről bejáró munkások nevelésével hogyan foglalkozik* (SZMT éves programjában szerepel). Beszámolót tart a Jókai-bánya munkásellátási felelőse, hogy milyen szocialista intézkedések valósultak meg az elmúlt esztendőben.